

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงใหม่

Feasibility Study for Establishing Chiang Saen Provincial Court

สว่าง กันศรีเวียง¹

สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านคู่อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย 57100

อีเมลติดต่อ: songs_k@hotmail.com

Sawang Kansriwiang

School of Law, Chiang Rai Rajabhat University

80 moo. 9 Paholyothin Rd., Muang District Chiang Rai Province 57100

E-mail: niticrru@gmail.com

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงแสน ในจังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษารูปแบบศาลจังหวัดเชียงแสนที่เหมาะสมและทันสมัยและเพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบศาลจังหวัดเชียงแสน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงแสนพบว่า ประชาชนในจังหวัดเชียงรายในอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง มีจำนวนมาก ประกอบกับการคมนาคมมาศาลจังหวัดเชียงรายมีระยะทางห่างไกล ปริมาณคดีและจำนวนประชากร เงื่อนไขทางกฎหมาย การเข้าถึงการอำนวยความสะดวก ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนผู้มีบรรทัดฐานสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นจึงต้องมีจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงแสน

2. รูปแบบศาลจังหวัดเชียงแสนที่เหมาะสมและทันสมัยพบว่า ควรอยู่ในรูปแบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ e-Court แม้ว่าผู้คนจะรู้สึว่าการนำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลมีความยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายมาก จึงหลีกเลี่ยงที่จะไม่เป็นคดีความ และหากกรณีใดที่พูดคุยกันได้ก็จะทำการประนีประนอมกันไป แต่ในปีหนึ่งๆ ก็ยังมีเรื่องราวข้อพิพาทหรือคดีความฟ้องร้องขึ้นสู่ศาลยุติธรรมอีกนับล้านคดี ซึ่งแต่ละคดีก็จำเป็นต้องมีการบันทึกเรื่องราวและพยานหลักฐานต่างๆ ผ่านเอกสารทั้งจากผู้ฟ้องร้องและผู้ถูกฟ้องร้อง

เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นสภาพการทำงานของศาล
ทั่วไปหรือที่เห็นในประเทศไทย ณ ปัจจุบันนี้ จึงเต็มไปด้วยเอกสาร
จำนวนมาก ทั้งที่กองอยู่บนโต๊ะทำงาน อยู่ในตู้เก็บเอกสาร หรืออยู่ใน
กล่องเก็บเอกสารที่เก็บไว้ในคลังเอกสารส่วนกลาง

3. ร่างกฎหมายต้นแบบศาลจังหวัดเชียงใหม่

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดตั้ง
ศาลจังหวัดเชียงใหม่ พุทธศักราช”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 จะเปิดทำการเป็นศาลจังหวัดเชียงใหม่เมื่อใด จะได้มี
พระราชกฤษฎีกาประกาศอีกชั้นหนึ่ง

มาตรา 4 ให้ศาลจังหวัดเชียงใหม่มีเขตตลอดท้องที่อำเภอแม่
สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง
จังหวัดเชียงราย

มาตรา 5 ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้

คำสำคัญ: ศาลจังหวัดเชียงใหม่ , รูปแบบศาล , ร่างกฎหมาย

Abstracts

The objective of this research was to study the suitability of establishing Chiangsaen provincial court, the proper and modern construction for the court building and to draft the law concerning court establishment, the research findings were as followings;

1. The establishing of provincial court in Chiangsaen, Maechan, Mae Fah Luang and Doi Luang district was suitable to the size of population, location, legal cases and the convenience of people access ability to justice. Hence, in order to provide accessibility to people in Chiangrai, the establishment of Chiangsaen provincial court is necessary.

2. The suitable model for Chiangsaen court system was electronic court (e-court). People avoid filing the lawsuit because of the complexity and confusing procedure needed. Even though, there were a lot of cases needed prosecution each year and each cases needed tremendous amount of paperwork to process. Hence, The court office environment in present was overwhelmed with stacks of documents on the table, in the cabinet or piled up boxes all over the place.

3. The drafted provision of Chiangsaen provincial court are;

Section 1 This Act shall be called the “Act of the establishment of Chiangsaen provincial court”.

Section 2 This Act shall come into force on and from the date following the date of its publication in the Royal Gazette.

Section 3 The inaugurated date shall be proclaimed by Royal Decree on the date of the Chiang saen Povincal Court Establishment.

Section 4 A provincial court territorial jurisdiction shall over the area of Chaing saen, Mae chan, Mae Fah Luang and doiluang district, Chiang rai province.

Section 5 Chief justice of the supreme court was in charge of the act enforcement.

Keywords: Chieng saen provincial court, court model, draft law

1. บทนำ

ในจังหวัดเชียงรายมีอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง เป็นกลุ่มอำเภอที่อยู่เหนือสุดในประเทศไทยและมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างเมืองสำคัญๆ ในกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion) ประกอบด้วย 5 ประเทศคือ จีน เวียดนาม กัมพูชา ลาว พม่า มีการค้าการลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ ก่อเกิดการจ้างงาน และยกระดับการครองชีพของประชาชนในพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่

ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางเศรษฐกิจ การเคลื่อนย้ายคนหรือแรงงาน ทำให้เกิดปัญหาทางคดีเกี่ยวกับการค้าการลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ การจ้างงาน เทคโนโลยีและการศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติ การเคลื่อนย้ายคนหรือแรงงานข้ามชาติ ยาเสพติด สัญชาติ การค้ามนุษย์ เมื่อเกิดอรรถคดีขึ้นก็ต้องดำเนินการฟ้องร้องที่ศาลจังหวัดเชียงรายซึ่งการคมนาคมจากอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอค้อหลวง ไปอำเภอเมืองเชียงรายโดยเฉลี่ยแล้วระยะทาง 63 กิโลเมตร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงแสนในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษารูปแบบศาลจังหวัดเชียงแสนที่เหมาะสมและทันสมัย
3. เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบศาลจังหวัดเชียงแสน

3. วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1. ทำการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารได้แก่ งานวิจัย ตำรา หนังสือ ตลอดจนวิทยานิพนธ์ คำพิพากษาศาลฎีกา ความเห็นของนักกฎหมาย และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2. วิเคราะห์ข้อมูล (content analysis)

ขั้นตอนที่ 3. สรุปผล

ขั้นตอนที่ 4. นำมาบรรยายในรูปของความเรียง(analytical description)

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาสำหรับการวิจัยภาคสนามแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. ประชาชนอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

2. ตำรวจอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

4. พนักงานอัยการจังหวัดเชียงราย

5 .ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงราย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการที่สำคัญ คือ วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งชั้นต้นและชั้นรอง (primary and secondary sources) ตลอดจนหนังสือ ตำราเรียน กฎหมายและวารสาร วิทยานิพนธ์ คำพิพากษากฎีกา ความเห็นของนักกฎหมาย บทความที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ งานวิจัยต่างๆทางเว็บไซต์ เป็นต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์และตีความและนำมาบรรยายในรูปของความเรียง(analytical description)

7. ผลการวิจัย

1. ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงแสนพบว่า ประชาชนในจังหวัดเชียงรายในอำเภอ แม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง มีจำนวนมาก ประกอบกับการคมนาคมมาศาลจังหวัดเชียงรายมีระยะทางห่างไกล ปริมาณคดีและ

จำนวนประชากร เงื่อนไขทางกฎหมาย การเข้าถึงการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนผู้มีอรรถคดีสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นจึงต้องมีจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงใหม่

2. รูปแบบศาลจังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสมและทันสมัยพบว่า ควรอยู่ในรูปแบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ e-Court แม้ว่าผู้คนจะรู้สึว่าการนำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลมีความยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายมาก จึงหลีกเลี่ยงที่จะไม่เป็นคดีความ และหากกรณีใดที่พูดคุยกันได้ก็จะทำการประนีประนอมกันไป แต่ในปีหนึ่งๆ ก็ยังมีเรื่องราวข้อพิพาทหรือคดีความฟ้องร้องขึ้นสู่ศาลยุติธรรมอีกนับล้านคดี ซึ่งแต่ละคดีก็จำเป็นต้องมีการบันทึกเรื่องราวและพยานหลักฐานต่างๆ ผ่านเอกสารทั้งจากผู้ฟ้องร้องและผู้ถูกฟ้องร้องเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นสภาพการทำงานของศาลทั่วไปหรือที่เห็นในประเทศไทย ณ ปัจจุบันนี้ จึงเต็มไปด้วยเอกสารจำนวนมาก ทั้งที่กองอยู่บนโต๊ะทำงาน อยู่ในตู้เก็บเอกสาร หรืออยู่ในกล่องเก็บเอกสารที่เก็บไว้ในคลังเอกสารส่วนกลาง

3. ร่างกฎหมายต้นแบบศาลจังหวัดเชียงใหม่พบว่า

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลจังหวัดเชียงใหม่ พุทธศักราช”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 จะเปิดทำการเป็นศาลจังหวัดเชียงแสนเมื่อใด จะได้มีพระราช
กฤษฎีกาประกาศอีกชั้นหนึ่ง

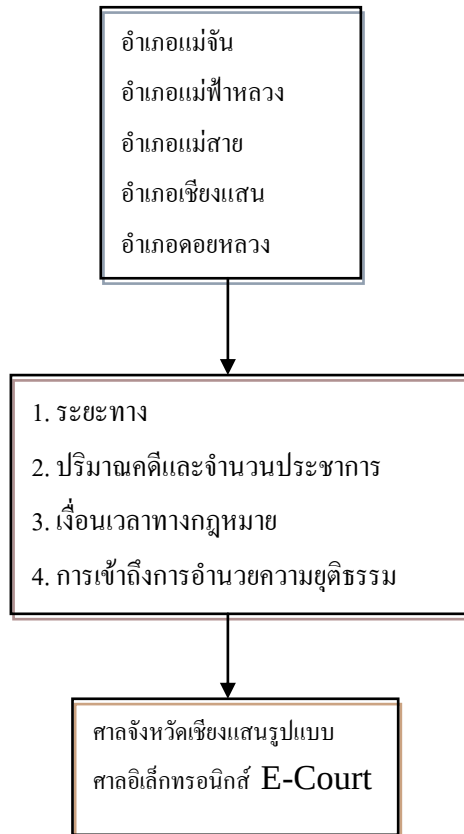
มาตรา 4 ให้ศาลจังหวัดเชียงแสนมีเขตตลอดท้องที่อำเภอแม่สาย อำเภอ
เชียงแสน อำเภอแม่จัน

อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

มาตรา 5 ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้

8. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ให้จัดตั้งศาลจังหวัดเชียงใหม่
2. ให้ใช้รูปแบบรูปแบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ E-Court
- 3.ให้นำร่างกฎหมายต้นแบบศาลจังหวัดเชียงใหม่เสนอ

ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาในการจัดตั้งศาลเยาวชนคดีในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมมณูญสาธุศิธรรม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงดุสิต ศาลแขวงตลิ่งชัน ศาลแขวงปทุม
วัน และศาลแขวงพระโขนง เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. 2549

พระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงแม่สะเรียง ศาลแขวงแม่สอด ศาลแขวง
ตะกั่วป่า และศาลแขวงหลังสวนเป็นศาลจังหวัด พุทธศักราช
2475

พระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงมีนบุรี เป็นศาลจังหวัดพุทธศักราช
2480

พระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงกบินทร์บุรีเป็นศาลจังหวัด พุทธศักราช
2481

พระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงเบตงเป็นศาลจังหวัด พุทธศักราช 2483
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 51